

کاربرد مثبت مدیریت یادگیری در مدیریت دانش

تألیف

دکتر زهرا خدادادی

سهیلا خدادادی

انتشارات فرزندگان دانشگاه

۱۳۹۸

سرشناسه	: خدادادی، زهرا، ۱۳۵۷ -
عنوان و نام پدیدآور	: کاربرد مثبت مدیریت یادگیری در مدیریت دانش/ تالیف زهرا خدادادی، سهیلا خدادادی.
مشخصات نشر	: تهران: فرزنانگان دانشگاه، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۲۶ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۶۵۳۸۷۸-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۲۱ - ۱۲۲.
موضوع	: یادگیری سازمانی -- ایران -- نمونه پژوهی
موضوع	: Organizational learning -- Iran -- Case studies
موضوع	: بانک توسعه صادرات ایران
موضوع	: یادگیری سازمانی -- ایران -- مدیریت -- نمونه پژوهی
موضوع	: -- Management -- Case studies Organizational learning -- Iran
موضوع	: مدیریت دانش -- ایران -- نمونه پژوهی
موضوع	: Knowledge management -- Iran -- Case studies
موضوع	: بانک و بانکداری -- ایران -- نمونه پژوهی
موضوع	: Banks and Banking -- Iran -- Case studies
شناسه افزوده	: خدادادی، سهیلا، ۱۳۶۲ -
رده بندی کنگره	: ۸۲/۵۸HDD
رده بندی دیویی	: ۳۱۲۴/۶۵۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۰۴۲۹۴۹

انتشارات فرزنانگان دانشگاه

کاربرد مثبت مدیریت یادگیری در مدیریت دانش

تألیف: دکتر زهرا خدادادی - سهیلا خدادادی

ناشر: فرزنانگان دانشگاه

ناظر فنی: محسن فاضلی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قیمت: ۲۸۰۰۰ تومان

شابک: 978-622-6538-78-7

مرکز پخش: تهران، میدان انقلاب، خیابان اردیبهشت، پلاک ۹۲

۰۲۱۶۶۹۷۹۵۲۶ ۰۲۱۶۶۹۷۹۵۱۹

تقدیم به مادر مهربانم

آن فرشته‌ای که از خواسته‌هایش گذشت، سختی‌ها را به جان خرید و خود را سپه‌بلای مشکلات و ناملایمات کردند تا من به جایگاهی که اکنون

در آن ایستاده‌ام برسم....

تقدیم به همسر عزیزم که در تمام مراحل تحصیل حمایت کردند

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۱۱
فصل اول.....	۱۳
کلیات	۱۳
۱-۱ مقدمه	۱۳
۱-۲ بررسی ماهیتی و موضوعی این اثر علمی	۱۳
۱-۳ اهمیت تألیف این کتاب	۱۵
فصل دوم.....	۲۱
مبانی نظری و پیشینه علمی.....	۲۱
۲-۱ مقدمه	۲۱
بخش اول: بررسی موضوعی سیستم مدیریت یادگیری	۲۲
بند اول: تاریخچه سیستم مدیریت یادگیری	۲۵
بند دوم: مفاهیم پایه در سیستم مدیریت یادگیری	۲۸
بند سوم: سیستم های مدیریت در آموزش الکترونیکی (مدیریت یادگیری)	۲۹
بند چهارم: سیستم مدیریت محتوا	۳۱
بخش دوم: بررسی آموزش الکترونیکی	۳۳
بند اول: انواع آموزش الکترونیکی	۳۶
بند دوم: سیستم های مدیریت یادگیری نوین	۳۸
بخش سوم: انتخاب سیستم های مدیریت یادگیری مناسب	۴۱
بخش چهارم: مدل پذیرش فناوری	۴۴
بخش پنجم: چيستی و ماهیت مدیریت دانش	۴۵
بند اول: جایگاه مدیریت دانش	۴۶
بند دوم: مفهوم دانش	۵۰
بند سوم: راهبردهای مدیریت دانش	۵۲

- بند چهارم: فرآیند مدیریت دانش ۵۳
- بند پنجم: ایجاد دانش و اعتباربخشی به دانش ۵۴
- بند ششم: ارائه، توزیع و کاربرد دانش ۵۵
- بند هفتم: ضرورت و اهمیت مدیریت دانش ۵۷
- بند هشتم: نقش منابع هوشمند در مدیریت دانش ۵۸
- بخش ششم: سیستم مدیریت یادگیری و مدیریت دانش ۵۹
- بند اول: مسائل مشترک مدیریت دانش و یادگیری الکترونیکی ۵۹
- بند دوم: تحقیقات انجام شده پیرامون موضوع تحقیق ۶۰

فصل سوم ۶۷

- بررسی روش علمی تالیف این اثر علمی ۶۷
- مقدمه ۶۷
- بخش اول: تحلیلی بر روش تحقیق این اثر ۶۸
- بند اول: گروه بندی انواع پژوهش بر حسب هدف از انجام پژوهش ۶۹
- بند دوم: گروه بندی انواع پژوهش بر حسب شیوه ی گردآوری داده ها ۷۰
- بخش دوم: منابع گردآوری داده ها ۷۱
- بخش سوم: روایی ابزار گردآوری داده ها ۷۵
- بخش چهارم: پایایی ابزار گردآوری داده ها ۷۸
- بخش پنجم: بررسی جامعه ی آماری و طرح نمونه گیری ۷۹
- بخش ششم: روش تجزیه و تحلیل داده ها ۸۱
- بخش هفتم: مدل یابی معادلات ساختاری ۸۳

فصل چهارم ۸۵

- بررسی و تجزیه و تحلیل داده ها ۸۵
- مقدمه ۸۵
- بخش اول: توصیف ویژگی های جمعیت شناختی اعضای نمونه ۸۶
- بند اول: جنسیت ۸۶

۸۷	بند دوم: سن
۸۸	بند سوم: تحصیلات
۸۹	بند چهارم: سابقه خدمت
۹۰	بند پنجم: نوع شغل
۹۱	بند ششم: آمار استنباطی
۹۱	بند هفتم: روش تجزیه و تحلیل داده ها
۹۳	بند هفتم: ضریب همبستگی بین متغیرهای پژوهش
۹۴	بند هشتم: ارزیابی بخش اندازه گیری مدل
۹۵	بخش دوم: تحلیل عاملی تاییدی شاخص های متغیر درک سهولت استفاده
۹۷	بخش سوم: تحلیل عاملی تاییدی متغیر درک سودمندی استفاده
۹۹	بخش چهارم: تحلیل عاملی تاییدی متغیر انگیزه و قصد استفاده
۱۰۰	بخش پنجم: تحلیل عاملی تاییدی متغیر انتقال دانش
۱۰۱	بخش ششم: مدل سازی معادلات ساختاری

۱۱۱ فصل پنجم

۱۱۱	نتیجه گیری و پیشنهادات مولف
۱۱۱	مقدمه
۱۱۱	بخش اول: مروری اجمالی بر فرآیند علمی این کتاب
۱۱۳	بخش دوم: نتایج یافته ها
۱۱۳	بند اول: نتایج یافته های توصیفی تحقیق
۱۱۴	بند دوم: نتایج استنباطی پژوهش و پیشنهادها
۱۱۹	بخش سوم: پیشنهادها برای تحقیقات و پژوهش های آتی

۱۲۱ منابع و ماخذ

۱۲۱	منابع فارسی
۱۲۲	منابع لاتین

پیشگفتار

اگر یک کسب و کار از دانش در بهترین حالت های ممکن استفاده کند، آن ها قادر به دست یابی به اهداف استراتژیک خود خواهند بود. مدیریت دانش یک مبحث چند رشته ای و مربوط به مدیریت کسب و کار و سیستم های اطلاعاتی است. شرکت های بزرگتر از ابتکار مدیریت دانش به عنوان بخشی از استراتژی کسب و کار خود استفاده می کنند، همچنین اداره منابع انسانی یا بخش IT می توانند آن را اداره کند. همچنین شرکت های مشاوره ای هستند که منحصر بر مدیریت دانش متمرکز هستند. ما در عصر دانش زندگی می کنیم. عبارت “دانش قدرت است” جای خود را در عصر دانایی محوری به “اشتراک دانش قدرت است” داده است. تحول عظیم کلمات آنلاین، بر بسیاری از حوزه ها اثر گذاشته است. عمدتاً بر حوزه مدیریت دانش و آموزش. گرایش جدید در موسسات آموزشی به سمت یادگیری آنلاین و یادگیری الکترونیکی به جای رویکرد سنتی آموزش رودر رو، در حرکت است. هر سازمانی، چه کوچک و چه بزرگ تا آنجایی رونق می یابد که به مأموریت های خود دست یابد. اغلب سازمانها، اگرچه تنها بر روی کاغذ و در حد شعار، اما به هر نحو دانش محوری و تکنولوژی محوری را در زمره اهداف و برنامه های کاری خود قرار داده اند تا در فضای رقابتی بازار پرتراکم تجارت از رقبای عقب نمانند. بانکها نیز البته از این مهم غافل نبوده اند. آنها از یکسو به منظور رعایت استانداردهای کنترل ریسک و از سوی دیگر برای مدیریت صحیح مجموعه خود نیازمند دسترسی به موقع به اطلاعاتی هستند که در داخل یا خارج از سازمان تولید میشود. بر این اساس مدیریت دانش از جمله ضروری ترین راهکارها برای استفاده بهینه از اطلاعات، حرکت به سوی سازمان یادگیرنده و دستیابی به اهداف بلندمدت سازمانی است. بدون شک استقرار نظام بانکداری جامع مبتنی بر تکنولوژی و ساماندهی اطلاعات، به عنوان برخی از اصلی ترین

عناصر یک سازمان دانش محورنه تنها نظام بانکی رادرمديريت ريسك، مبارزه باپولشویی، کنترل کیفیت، استقرارنظام جامع بازاریابی یکپارچه و دیگر ضرورت‌های مدیریتی یاری می کند، بلکه نقش مهمی در ایجاد امنیت اقتصادی در کشور و تسهیل فعالیتهای امن بازرگانی خواهد داشت.

فصل اول

کلیات

۱-۱ مقدمه

تحول عظیم کلمات آنلاین، بر بسیاری از حوزه ها اثر گذاشته است. عمدتاً بر حوزه مدیریت دانش و آموزش. گرایش جدید در موسسات آموزشی به سمت یادگیری آنلاین و یادگیری الکترونیکی به جای رویکرد سنتی آموزش رودر رو، در حرکت است. بعد اصلی مدیریت دانش ارائه دادن اطلاعات متنوع در قالب های مختلف است. مانند: گزارش ها، ملاقات برای تبادل نظرات و تجارب از مخزن جمع آوری پایگاه داده و سیستم های خبره مرتبط. هدف یادگیری الکترونیکی اساساً ارائه مواد آموزشی به کاربران از طریق چارچوب های یادگیری الکترونیکی یا به عبارتی از طریق سیستم مدیریت یادگیری است.

۱-۲ بررسی ماهیتی و موضوعی این اثر علمی

ما در عصر دانش زندگی می کنیم. عبارت “دانش قدرت است” جای خود را در عصر دانایی محوری به “اشتراک دانش قدرت است” داده است. هر سازمانی، چه کوچک و چه بزرگ تا آنجایی رونق می یابد که به مأموریت های خود دست یابد. هنگامی که یک سازمان

تلاش می کند که به اهداف خود دست یابد، عدم ثبات و تهدیدها در محیط، دستیابی به اهداف را به تأخیر انداخته یا حتی فرایند آن را تخریب می سازد. بدلیل اینکه دانش قدرت است، سرمایه های دانش هر سازمانی موفقیت اجرایی آن را تعیین می کند. وظیفه مدیریت دانش، مدیریت سرمایه های دانشی هر سازمانی است. مدیریت دانش اساساً مفهوم یا اندیشه جدیدی نیست. دانش موضوعی نیست که امروز به یکباره به وجود آمده باشد. انسان در مسیر تاریخ تکاملی خود و تکامل اجتماعی ناشی از آن همواره تولید کننده دانش بوده است و از آن در ایجاد تغییر در جامعه استفاده نموده است. رشد دانش در زمان های اخیر بسیار سریع بوده، به گونه ای که در قرن بیستم، ۸۰ درصد یافته های فناوری و دانش و نیز ۹۰ درصد تمام دانش ها و اطلاعات فنی، در جهان تولید شده است و هر پنج سال ونیم، حجم دانش دو برابر می شود (افرازه: ۱۳۸۶). این درحالی است که عمر متوسط آن، کمتر از چهارسال است. به این ترتیب، این تحول باعث ایجاد نگرش جدیدی در مدیریت کسب و کار با نام "مدیریت دانش" شده است. امروزه دانش به عنوان «منبعی» ارزشمند و استراتژیک و نیز یک «دارایی» مطرح است و ارائه محصولات و خدمات باکیفیت مناسب و اقتصادی، بدون مدیریت و استفاده صحیح از این منبع ارزشمند، امری سخت و بعضاً ناممکن است. در این نگرش، دانش همچون منبعی ارزشمند در کنار منابع کار، زمین و سرمایه (که پیش تر در اقتصاد مورد توجه بود) به عنوان دارایی پرمایه مطرح شده است. درچنین ساختاری، دیگرصنعت، محورنیست، بلکه محور، دانش است که در آن، دانشگران (یا دانش کاران، دانشوران) به کار مشغولند. با رشد تجارت بین المللی در بازارهای سنتی و در حال توسعه، کار تیمی اثربخش و تسهیم دانش به عنوان عوامل موفقیت برای شرکت های جهانی تلقی می شود. شرکت ها به طور فزاینده ای به توانایی های دانش محور در مدیریت بازرگانی، مدیریت زنجیره تامین، تولید و تحقیق و توسعه وابسته شده

اند. توسعه و یکپارچگی این عوامل و سایر شایستگی های سازمانی چالش بزرگی برای رهبری استراتژیک سازمان هستند. در محیط امروزی مزیت رقابتی خیلی سریع آشکار می گردد. به همین دلیل شرکت ها ممکن است نیاز به توسعه دانش فرهنگ محور داشته باشند. ساخت فرهنگ و توسعه تواناییهای پویای پیچیده در فرآیند یادگیری ضروری است؛ که توسط تعهد به تسهیم دانش و کاربرد آن تقویت می شود. استفاده از تکنولوژی های جدید یادگیری می تواند جایگزین روش های سنتی گردد. پیاده سازی موفق تکنولوژی های جدید برای آموزش کارکنان بستگی به پذیرش تکنولوژی توسط کارکنان عملیاتی و خط مقدم سازمان دارد. اهمیت پذیرش تکنولوژی در ادبیات موضوع بسیار شناخته شده است، و برای بیش از ۲ دهه مدل پذیرش تکنولوژی به عنوان یک پایه تئوریک برای تحقیقات در این حوزه مورد استفاده قرار می گیرد. هر چند که مطالعات محدودی ارتباط آن را با سیستم مدیریت دانش و یا در ارتباط با آموزش مورد توجه قرار داده اند.

۳-۱ اهمیت تالیف این کتاب

امروزه دیگر اهمیت داده ها، اطلاعات و دانش برکسی پوشیده نیست. اغلب سازمانها، اگرچه شاید تنها بر روی کاغذ و در حد شعار، اما به هر نحو دانش محوری را در زمره اهداف و برنامه های کاری خود قرارداده اند تا در فضای رقابتی بازار پرتراکم تجارت از رقبا عقب نمانند. بانکها نیز البته از این مهم غافل نبوده اند. آنها از یکسو به منظور رعایت استانداردهای کنترل ریسک و از سوی دیگر برای مدیریت صحیح مجموعه خود نیازمند دسترسی بموقع به مطالعاتی هستند که در داخل یا خارج از سازمان تولید میشود. از سوی دیگر ما همواره با نظام ها و روشهای مدیریتی روبرو میشویم که به کارگیری آنها مستلزم دستیابی به اطلاعات است.

برنامه ریزی برای سازمان نیازمند تحلیل نقاط ضعف و قوت و تهدیدات و فرصت ها^۱ است که شهرت آن از سایر سر واژه های مدیریتی فزونی یافته و جایگاه ویژه ای در ادبیات مدیریت پیدا کرده است. اما این اصطلاح چهار حرفی، مستلزم اطلاعاتی در مورد نقاط ضعف و قوت سازمان و فرصتها و تهدیدهای محیطی است که دستیابی به این اطلاعات خود مستلزم پژوهشها و تحقیقات بسیار است. بازاریابی بدون شناخت بازار، مشتری، خدمات و محصولات و مزیت‌های رقابتی سازمان ممکن نیست و البته هر یک از این عناوین نیز خود زیر مجموعه های بیشماری شامل انواع بازار، انواع مشتری، بازار هدف، مشتریان بالقوه، مشتریان بالفعل و انواع دسته بندی ها و بخش بندی های متفاوت را در بر می گیرد. سایر فعالیتهای سازمان از مدیریت منابع انسانی گرفته تا کنترل کیفیت، خلق محصول، توسعه خدمت و دیگر تصمیم سازی ها و تصمیم گیری ها نیز خود مستلزم اطلاعات و تحقیقات علمی است. حال در میان دو پدیده، یکی انفجار اطلاعات و دیگری نیاز به اطلاعات، با معضل دسترسی به اطلاعات روبرو می شویم و در واقع شکافی بزرگ میان تولید اطلاعات و مصرف آن پدید می آید. بسیاری از محققان و پژوهشگران اعتقاد دارند که از نتیجه تحقیقات علمی آنان استفاده نمی شود و از سوی دیگر بسیاری از مدیران معتقدند که برای تصمیم گیری و برنامه ریزی با فقدان اطلاعات کاربردی روبرو هستند. اطلاعات مورد نیاز گاه تولید نمی شوند، گاه در پیچ و خم سازمانها و ادارات به فراموشی سپرده می شوند و گاه اطلاعات تولید شده از اصالت و اعتبار لازم برخوردار نیستند و لذا نمی توانند مبنای تصمیم گیری و برنامه ریزی قرار گیرند. در چنین شرایطی محققان اطلاعاتی را تولید می کنند که می دانند کمتر استفاده خواهد شد و مدیران تصمیمات کوتاه مدتی را اتخاذ می کنند که به دلیل دشواری دسترسی به اطلاعات موثق، مبتنی بر هوش

^۱ swot

فردی، ادراک شهودی و یا الگوگیری صرف است و برای حل مسائل در کوتاه مدت کاربرد می یابد. مدیریت دانش چالشی است برای کمک به مدیران تا دسترسی بهتری به اطلاعات مورد نیاز داشته باشند و همچنین هدایتگری است برای پژوهشگران و محققان تا اطلاعاتی را تولید کنند که مصرف کاربردی برای سازمان دارد. در نظام بانکی باعنایت به سرعت تغییرات، حساسیت پایش شاخصهای اقتصادی و نیز لزوم بهره گیری از استراتژیهای نوین بازاریابی، مدیریت دانش اهمیتی دو چندان می یابد و این اهمیت به خصوص در نظام بانکداری اسلامی از آن جهت مضاعف می شود که مشارکت در سود و زیان گیرندگان تسهیلات و بررسی صلاحیت فنی و اخلاقی آنان نیز حائز اهمیت است. براین اساس مدیریت دانش از جمله ضروری ترین راهکارها برای استفاده بهینه از اطلاعات، حرکت به سوی سازمان یادگیرنده و دستیابی به اهداف بلندمدت سازمانی است. بدون شک استقرار نظام بانکداری جامع و ساماندهی اطلاعات، به عنوان برخی از اصلی ترین عناصر یک سازمان دانش محورانه تنها نظام بانکی را در مدیریت ریسک، مبارزه با پولشویی، کنترل کیفیت، استقرار نظام بازاریابی یکپارچه و دیگر ضرورت‌های مدیریتی یاری می کند بلکه نقش مهمی در ایجاد امنیت اقتصادی در کشور و تسهیل فعالیتهای امن بازرگانی خواهد داشت. یک بانک می تواند با در اختیار داشتن سیستم اثربخش مدیریت دانش:

- راندمان و بهره وری افراد، واحدها و شعب خود را افزایش دهد،
- زمان انجام فرآیندهای حرفه ای و کارشناسی را کاهش دهد،
- بر دانش و تجربیات مدیران و افراد با تجربه احاطه داشته باشد،

- از انجام اشتباهات و دوباره کاری های خرد و کلان در سطح گسترده جلوگیری نماید و
 - علاوه بر حفظ و ارتقا ارتباط با مشتری بر پایه دانش مرتبط با هر مشتری، نرخ نوآوری و ارائه خدمات مبتکرانه به آن ها را افزایش دهد. موارد زیر ۱۰ دلیل اصلی هستند که می تواند هر بانک را به لزوم پیاده سازی مدیریت دانش آگاه نماید؛
۱. رشد و توسعه بانک و ترکیب آن با موسسات دیگر،
 ۲. فرآیندهای مدیریت ریسک^۱،
 ۳. صرفه جویی در زمان با استفاده مجدد^۲،
 ۴. خروج یا جابجایی خبرگان،
 ۵. ارزش آفرینی از دانش،
 ۶. پشتیبانی از فرآیندهای کاری
 ۷. نیاز به بسترسازی و ایجاد مراکز تماس و بهبود ارتباط با مشتریان،
 ۸. بانکداری شرکتی و مشتریان استراتژیک،
 ۹. الزامات بانکداری الکترونیک و
 ۱۰. هزینه تمام شده ارائه خدمات بانکی.

¹ Risk Management

² Reuse

۴-۱ فرضیه های علمی مطروحه

۱. درک سودمندی استفاده از سیستم مدیریت یادگیری منجر به قصد بیشتر کارکنان به استفاده از سیستم مدیریت یادگیری می گردد.
۲. درک سهولت استفاده از سیستم مدیریت یادگیری منجر به قصد بیشتر کارکنان به استفاده از سیستم مدیریت یادگیری می گردد.
۳. درک سهولت استفاده از سیستم مدیریت یادگیری بر درک سودمندی کارکنان از سیستم مدیریت یادگیری تاثیر می گذارد.
۴. کاربرد سیستم مدیریت یادگیری بر انتقال دانش در سازمان تاثیر می گذارد.

کتاب حاضر به لحاظ نوع در زمره مطالعات کاربردی قرار می گیرد و از نظر نوع روش انجام تحقیق در طبقه ی تحقیقات توصیفی- پیمایشی قرار می گیرد؛ تحقیقات توصیفی- پیمایشی به بررسی ویژگی ها و صفات جامعه آماری پرداخته و شرایط فعلی جامعه آماری را به وسیله چندین صفت یا متغیر مورد بررسی قرار می دهند. قلمرو مکانی این کتاب مطالعه موردی بانک توسعه صادرات می باشد. نمونه گیری انتخاب درصدی از یک جامعه به عنوان نماینده آن جامعه می باشد. فارغ از آن که استفاده از چه روش آماری استنباطی مورد نظر است، قدرت آن روش به رویکردی که برای انتخاب نمونه در نظر گرفته می شود، بستگی دارد. برای نمونه گیری در این اثر علمی و دستیابی به نتایج معتبر، در ابتدا یک مطالعه ی اولیه بر روی جامعه ی آماری صورت می گیرد تا از وجود سیستم مدیریت آموزشی در جامعه اطمینان حاصل گردد، سپس به شرط کفایت تعداد اعضای صاحب سیستم مدیریت آموزشی برای تحلیل های آماری، اقدام به نمونه گیری تصادفی از میان آنها خواهد شد. پس از این

مرحله از نمونه گیری، مدیران ارشد و کارشناسان این سازمان که در فرایند انتخاب شانس مساوی دارند به عنوان نمونه های پژوهش برگزیده می شوند.

فصل دوم

مبانی نظری و پیشینه علمی

۱-۲ مقدمه

بررسی پیشینه تحقیق معمولاً مروری از دانش موجود درباره موضوع پژوهش و کتاب است. بررسی پیشینه تحقیق اگر به درستی صورت گیرد به بیان مسئله کمک می‌کند و یافته‌های تحقیق را به پژوهش‌های قبلی متصل می‌سازد. مولف با بررسی پیشینه، ابتدا با تحقیقات عمده و گسترده موضوع مورد مطالعه آشنا می‌شود. سپس با توجه به مفاهیمی که درباره این موضوع یافته است موضوع‌های فرعی آن را مشخص کرده و مسئله اصلی را تحدید می‌کند. در فصل حاضر پس از شناخت ادبیات موضوع تحقیق، متغیرهای تاثیرگذار در مدل توضیح داده می‌شوند، و در انتها به مرور تحقیقات انجام شده در زمینه کتاب حاضر و بررسی نتایج بدست آمده می‌پردازیم. امروزه جهان دانش و یادگیری مادام‌العمر به دو جهان جداگانه تقسیم شده است: مدیریت دانش و آموزش الکترونیک. این حقیقت است یا ما در حال صحبت کردن در مورد چیزهای مشابه و دادن تنها نام‌های مختلف به آنها هستیم؟ هدف هر دو موضوع ارائه دانش است. از یک طرف دانش باید جمع‌آوری، ساخت یافته و به اشتراک گذاشته شود. از

سوی دیگر باید دانش ساختاریافته فراهم شود. در دنیای کسب و کار امروز همین طور از نظر اجتماعی آموزش الکترونیک نقش مهمی ایفا می کند. اصطلاح "یادگیری مادام العمر"^۱ در چند سال گذشته بسیار محبوب شده است. تحول عظیم کلمات آنلاین، بر بسیاری از حوزه ها اثر گذاشته است. عمدتاً بر حوزه مدیریت دانش و آموزش. گرایش جدید در موسسات آموزشی به سمت یادگیری آنلاین و یادگیری الکترونیکی به جای رویکرد سنتی آموزش رودر رو، در حرکت است. هدف یادگیری الکترونیکی اساساً ارائه مواد آموزشی به کاربران از طریق چارچوب های یادگیری الکترونیکی یا به عبارتی از طریق سیستم مدیریت یادگیری، است. توانایی یادگیری سریعتر از کامپیوترها؛ ممکن است تنها مزیت رقابتی پایدار باشد (آری دی گاس^۲). هر سازمانی که فکر می کند بهترین اوست و خود را بی نیاز به یادگیری از دیگران می داند خودبین و نابخرد است (جان برون^۳). استفاده از رسانه های الکترونیکی و قدرت شبکه، اساساً آنهایی که بر پایه تکنولوژی مبتنی بر اینترنت هستند، یادگیری سازمانی را به صورت کارا، اثربخش و منعطف امکان پذیر می کند. (الیف ترونسن^۴).

بخش اول: بررسی موضوعی سیستم مدیریت یادگیری

سیستم مدیریت یادگیری، نرم افزاری است که فعالیت آموزش گیرنده را ثبت، پیگیری و دنبال می کند. به عبارت دیگر، این سیستم که ساختاری مشترک و بنیادی برای اغلب برنامه های آموزش الکترونیکی است، روند یادگیری و آموزش را به طور خودکار مدیریت می کند (واتسون و ویلیام^۵، ۲۰۰۷). سیستم مدیریت یادگیری یک نرم افزار کاربردی و یا یک

¹ long term learning

² Arie de Geus, Strategic Management Consultant (Harvard Business School, MIT)

³ John Browne, Group Chief Executive (British Petroleum)

⁴ Eilif Trondsen, Director (Stanford Research Institute)

⁵ Watson, William

تکنولوژی مبتنی بر وب است که مدیریت اجرایی برنامه های آموزشی را در درون یک سازمان تسهیل و به کارکنان و آموزش گیرندگان کمک می کند تا پیشرفت آموزشی خود را ارزیابی و برای گام های بعدی یادگیری برنامه-ریزی کنند (آلیاز و اندونین^۱، ۲۰۰۵). این سیستم آنها را قادر می سازد که به همکاری و مشارکت با فراگیران همتراز خود پردازند. علاوه بر این، برای مدیران و مسئولان برنامه آموزشی این امکان را فراهم می کند که نحوه توزیع محتوای آموزشی، انتخاب شیوه مناسب ارائه آموزش و نیز تجزیه و تحلیل برنامه آموزشی را هدفمند کنند. همچنین، مدیران با استفاده از این سیستم، می توانند گزارش وضعیت آموزشی کارکنان و فراگیران را در سازمان و مجموعه خود، در اختیار داشته باشند (بامگراتر و هافل^۲، ۲۰۰۲). سیستم مدیریت یادگیری مدرسه آموزش الکترونیکی و فضایی است که برنامه های آموزشی در آن ارائه می شوند (زابو، میشل و فلشر^۳، ۲۰۰۷). استفاده آموزش گیرندگان از این نرم افزار برای تحصیل و یادگیری در آن زمان که بر روی شبکه حضور می یابند، بیشتر شبیه عمل وارد شدن دانش آموزان از در کلاس است. دانش آموزان با استفاده از سیستم مدیریت یادگیری، واحد درسی خود را انتخاب و مطالب درسی را دریافت می کنند؛ به تکمیل تمرین های درسی و شرکت در امتحان می پردازند و با استاد و دیگر دانش آموزان ارتباط برقرار می کنند، در واقع یادگیرندگان از طریق وسایل ارتباطی مثل فرم های بحث و گفتگو، چت و ویدئو کنفرانس به یادگیری می پردازند و کلیه فعالیت هایشان توسط مجریان فرآیند کنترل و ارزیابی می شود (بامگراتر و هافل، ۲۰۰۲). تمامی سیستم های مدیریت یادگیری مشخصات و ویژگی های مذکور را دارند، ولی این قابلیت ها را به اشکال

¹ Alias and Zainuddin

² Baumgartner Maier-Häfele

³ Szabo, Micheal; Flesher

مختلف و با بهره گیری از شیوه های متفاوت فراهم می کنند. برخی برای شبیه سازی کلاس ها و فعالیت های آموزشی، محیط های سه بعدی آموزشی با شکل های متنوع و سرگرم کننده ارائه می کنند و برخی صرفاً از ابزارهای نوشتاری بهره گرفته و ساده هستند. بعضی به صورت ویدیو بوده و پهنای باند دریافت رسانه ای دارند و برخی ویدیو را در بر نمی گیرند. این سیستم، محیط های چندرسانه ای و فناوری مبتنی بر شبکه ها را پشتیبانی کرده، توزیع مناسب برنامه ها و محتوای آموزشی را تسهیل و عملکرد کاربران را ارزشیابی و آن را ساماندهی می کند. کاربران می توانند با استفاده از یک مرورگر در سیستم مدیریت آموزشی به صورت تعاملی عمل کنند. ایشان به محض ورود به شبکه، قادرند دروس و اطلاعات را مشاهده و موضوع مورد نظر خود را انتخاب و مطالعه کنند. در عین حال، فعالیت کاربر و نتایج آن، در بانک اطلاعاتی مربوط به آن ضبط خواهد شد. این ساز و کار، استفاده مجدد از داده ها را بدون تغییر یا با اصلاحات و تغییرات انجام شده امکان پذیر می سازد. مشتریان یا تعلیم دهندگان نیز می توانند با به کارگیری مرورگر شبکه وارد سیستم مدیریت یادگیری شده و به اداره کارها یا کاربری بپردازند. با ارزیابی نتیجه فعالیت ها و تهیه گزارش های آن، می توان علاوه بر آگاهی از نتیجه و بازخورد آموزش ارائه شده، درجه و میزان رشد و سرعت فراگیری اطلاعات کاربران و دانش آموزان را نیز ارزیابی کرد. پس سیستم مدیریت یادگیری امکانات ویژه و منحصر به فردی را به شرح زیر در اختیار کاربران قرار می دهد (دوگیاماز^۱، ۲۰۰۷):

الف- توانایی و مهارت کاربران در فراگیری اطلاعات حفظ شده و افزایش می یابد.

ب- سیستمی برای اندازه گیری و ارزیابی میزان تاثیر دوره آموزشی ایجاد می شود.

¹ Dougiamas